

Het gaat Verwaayen vooral om de wijze waarop we ons geld gaan verdienen in Nederland. “Ons verdienvermogen gaat veranderen, er gaan andere realiteiten plaatsvinden in Nederland. We zullen ons moeten realiseren dat we keuzes zullen moeten maken in ons vermogen om te investeren: wat doen we wel, wat doen we niet. Niet 20 procent van alles minder, we zullen nadrukkelijk op de toekomst gerichte keuzes moeten maken en dan moet je eerst een beeld hebben van waar we naartoe gaan.”

Verwaayen zegt niet dat de overheid even een plaatje moet maken van welke industrie wel en welke niet in Nederland. “Maar je moet de omgevingsfactoren creëren in een wereld waarin kennis niet meer alleen maar in het Westen zit en de handjes in het Oosten. Er zit minstens evenveel kennis in het Oosten en we zullen op een andere manier gaan concurreren. Wat zijn de prioriteiten van Nederland om in te investeren, die moet je veiligstellen en al het andere moet ter discussie staan, ook als het pijn doet voor de huidige generatie. Het is niet alleen een politieke discussie, het is een publieke discussie. Ik vind dat ondernemers, mensen in het middenveld, evenzeer gehouden zijn om die discussie te voeren. De idee dat we een crisis hebben gehad en eind 2010 terug zijn waar we waren, is echt misleidend.”

NIET TERUG NAAR DE BRON

Waar we zeer zeker niet naar terug moeten is de ongebreidelde vrijheid van de financiële sector, de bron van de huidige crisis. Maar de signalen die nu al doorkomen voorspellen weinig goeds. Dat topman Lloyd Blankfein van Goldman Sachs zegt Gods werk te doen en ondertussen alweer miljarden aan bonussen opstrijkt is volgens Hoogervorst godgeklaagd. “Goldman Sachs zegt niet afhankelijk te zijn van de overheid omdat ze geen steun krijgen – wat op zichzelf waar is – en daarom straks de hoogste bonussen ooit te mogen uitkeren. Maar zonder overheidsingrijpen was Goldman Sachs

ook failliet gegaan, was de hele financiële sector failliet gegaan. Ze zijn allemaal afhankelijk van de staat.”

Hoogervorst vindt het dan ook ongelooflijk dat de politiek in met name Groot-Brittannië en de Verenigde Staten niet bij machte is om die bonussen terug te dringen. “Niet alleen als een kwestie van sociale rechtvaardigheid maar ook omdat die beloningen benut zouden moeten worden om de vermogens van de banken, die nog steeds te laag zijn, ook die van Goldman Sachs, fors op te krikken. Hoe is het nou mogelijk dat toegelaten wordt dat de helft van de inkomsten weer uitgekeerd wordt in de vorm van bonussen terwijl de banken nog steeds zwaar ondergekapitaliseerd zijn? Dat is niet een puur Amerikaanse aangelegenheid, dat gaat ook ons aan. Die arbeidsmarkt is internationaal en willen wij hier het financiële talent houden, dan zijn wij gedwongen daar min of meer in mee te gaan. Het is te gek voor woorden dat de financiële sector die zo veel ellende heeft veroorzaakt niet harder wordt aangepakt.”

Ook Frank Heemskerk maakt zich zorgen: “Het momentum voor betere regulering, het internationale draagvlak voor strenge toezichtmaatregelen om te voorkomen dat de fouten weer herhaald worden, dat glipt weg en dat is echt zorgelijk.”

Om hoe dan ook toezicht te houden zal toch eerst duidelijk moeten zijn waarop, meent Verwaayen. “De essentie is toch dat banken moeten zorgen dat de economie blijft draaien door hun primaire taken vervullen. In tien jaar tijd is daarbovenop een